Tertialuppföljning 2
2026

Kommunal utveckling

Dnr RJL 2025/4247
Kommunal utveckling i Jönköpings län
PKS 2026-10-08

1. Vision, mål och styrprinciper

1.1 Globala hållbarhetsmål

Kommunal utveckling ska genom strategier, aktiviteter och insatser bidra till att uppfylla de 17 Agenda 2030-mål som satts globalt till år 2030.

FN:s medlemsländer antog 2015 Agenda 2030. Agenda 2030 är en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller 17 globala mål med 169 delmål som ska uppnås till år 2030. Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. I begreppet hållbar utveckling ingår tre dimensioner av hållbarhet; social, ekonomisk och miljömässig.

Med de Globala målen har världens ledare förbundit sig till att 2030 ha:
Avskaffat extrem fattigdom, Minskat ojämlikheter och orättvisor, Främjat fred och rättvisa och Löst klimatkrisen.

Figur 1. De globala målen.

1.2 Vision

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) fastställer den politiska inriktningen för Kommunal utveckling. Denna inriktning utgår från kommunernas gemensamma utmaningar och behov av att långsiktigt säkerställa kvalitet, effektivitet och likvärdighet i välfärden i Jönköpings län. PKS prioriterar samverkan som skapar konkret nytta för invånarna, stärker kommunernas kapacitet och bidrar till en hållbar ekonomi.

Vision
Tillsammans skapar vi hållbara kommuner för ökad livskvalitet

Visionen uttrycker det politiska uppdraget att genom samverkan skapa bättre förutsättningar för invånare och medarbetare, och samtidigt säkerställa att kommunernas resurser används på ett ansvarsfullt och effektivt sätt.

1.3 Mål

PKS fastställer följande mål som styrning för Kommunal utvecklings verksamhet och prioriteringar:

1. Stärka kommunernas ekonomiska hållbarhet
Kommunal utveckling ska bidra till att kommunerna kan leverera högre eller samma kvalitet till lägre kostnad. Det innebär att identifiera och driva utvecklingsarbeten som ökar produktivitet, minskar dubbelarbete och motverkar välfärdsbrott.

2. Prioritera smarta arbetssätt som skapar direkt nytta
Verksamheten ska vara innovativ och stödja kommunerna i att införa evidensbaserade och digitalt arbetssätt som förbättrar service, ökar effektiviteten och frigör tid för kärnuppdraget i kommunal verksamhet.

3. Förbättra kvaliteten i kommunala tjänster
Utvecklingsinsatser ska utgå från invånarnas behov och bidra till förbättrade resultat inom exempelvis socialtjänst, skola, fritid samt hälso- och sjukvård. PKS ska prioritera arbete som ger tydlig effekt på måluppfyllelse, rättssäkerhet och kvalitet.

4. Säkerställa kompetensförsörjningen i välfärden
PKS ska bidra till nya arbetssätt som stärker kommunernas möjligheter att attrahera nya, samt behålla och utveckla befintliga medarbetare. Särskilt viktiga är länsgemensamma utbildningar, karriärvägar och samverkan med utbildningsaktörer.

5. Fördjupa samverkan och öka förändringsförmågan
Kommunal utveckling ska fungera som en motor för innovation och förändring. PKS ska prioritera insatser som ger konkreta mervärden av samverkan mellan kommunerna, och som stärker länets gemensamma kapacitet att hantera omställningar, till exempel demografiska förändringar, digitalisering och ny lagstiftning.

1.4 PKS styrprinciper

För att säkerställa politisk tydlighet ska Kommunal utvecklings arbete präglas av principerna:

- **Nytta först:** Alla utvecklingsinsatser ska kunna motiveras utifrån tydlig nytta samt kostnadseffektivitet för respektive kommun och deras invånare.

- **Likvärdighet:** Samverkan ska bidra till att kommunerna får likvärdiga förutsättningar men samtidigt möjliggöra lokala anpassningar.

- **Transparens och uppföljning:** Insatser ska följas upp systematiskt och redovisas på ett sätt som möjliggör politiska prioriteringar och omställningar vid behov.

2. Partnerskapens strategier och utvecklingsområden 2026 – uppföljning tertial 2

De 5 partnerskapens styrgrupper har beslutat om följande prioriteringar under 2026. Under varje strategi nedan redovisas uppföljning för tertial 2.

2.1 Social välfärd och Hälso-och sjukvård

Strategi: **Nya arbetssätt**
Utvecklingsområde: **Portföljstyrning och projektmodell**
Målet med utvecklingsområdet är att säkerställa en samlad och ändamålsenlig styrning av kommungemensamma och samverkansbaserade utvecklingsarbeten på strategisk, taktisk och operativ nivå. Inriktningen för verksamheten vid Kommunal utveckling är att utgöra ett samlat stöd för strategisk planering, prioritering, styrning och uppföljning av utvecklingsarbeten. Nulägesanalyser och omvärldsbevakning ska ligga till grund för besluts- och processtöd till styrgrupp och fyra taktiska grupper.
Den förväntade effekten av en gemensam projektmodell är stärkt kapacitet för gemensamma utvecklingsarbeten, spridning av bästa praxis, ökad förmåga till kommuners införande av nya arbetssätt samt förbättrad uppföljning av mål, resultat och nyttorealisering genom ökad transparens och förmåga till prioriteringar.

Uppföljning tertial 2:

Socialcheferna och de fyra taktiska grupperna har arbetet vidare med de tjugotalet projekt och uppdrag som pågår. Fortsatt arbetet med underlag till Verksamhetsplan 2027. Prioriterade områden är Nya arbetssätt, Kompetensförsörjning och Nära vård. Förstudier, samt projektplaner har färdigställts. Samma arbetssätt tillämpas för projekt i samverkan med regionen.

Strategi: **Personal- och kompetensförsörjning**
Utvecklingsområde: **Kostnadseffektiv kompetensförstärkning**
Målet är att öka kommunernas långsiktiga förmåga att attrahera, behålla och utveckla kompetens inom social välfärd och hälso- och sjukvård. Inriktningen för verksamheten vid Kommunal utveckling är att samordna och erbjuda gemensamma, resurseffektiva former för lärande och kompetensutveckling, inklusive yrkesresor, kurs- och konferensverksamhet, verksamhetsförlagd utbildning samt vård- och omsorgscollege. Utbudet ska utgå från kommunernas gemensamt identifierade kompetensbehov.

Utvecklingsområdet ska säkerställa kommunernas tillgång till formella lär- och utbildningsinsatser som stärker medarbetares kompetens och professionella utveckling, i syfte att likvärdig och kunskapsbaserad praktik tillämpas i mötet med invånaren.

Uppföljning tertial 2:

Utbildningar tillgängliggörs via Kurs- och konferens. Inom Yrkesresan har fortsatt regional samordning genomförts för samtliga Yrkesresor, inklusive kursstarter inom Yrkesresan Äldre, genomförd utbildarträff samt digitala informationsträffar. Projekt för en utvecklad VFU har startat. Återcertifieringsprocess för Vård- och omsorgscollege pågår. Flera projekt i partnerskapet innefattar insatser för att attrahera och behålla kommunernas medarbetare.

***Strategi:* Omställning av den sociala välfärden: Nära vård och ny socialtjänstlag**
***Utvecklingsområde:* Jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst och hälso- och sjukvård**
Målet är att inom uppdraget som samverkans- och stödstruktur stärka förutsättningarna i tretton kommuner för en jämlik, hållbar och kunskapsbaserad socialtjänst och hälso- och sjukvård i linje med ny socialtjänstlag och samordnad utveckling för Nära vård. Verksamheten inriktas på att tillhandahålla samlat kunskaps-, utvecklings- och metodstöd för systematiskt förbättringsarbete, uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring. Verksamheten ska bidra till att stärka den vetenskapliga grunden och kopplingen till forskning inom kommunernas socialtjänst och hälso- och sjukvård, stärka brukarinflytande, samskapande, samt ökat fokus på hälsofrämjande, proaktiva och förebyggande insatser.

Den förväntade effekten för länets kommuner är god förmåga till samverkan med övriga huvudmän i välfärden genom ökad användning av evidensbaserade metoder, förbättrad kvalitet och likvärdighet i insatser samt stärkt förmåga till långsiktig verksamhetsutveckling i kommunernas socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Uppföljning tertial 2:

Processtöd för Lärprocess Framtidens socialtjänst samordnas via Kommunal utveckling. Länets kommuner ingår i lärgrupper. En presidieträff för länet har genomförts. Två förstudier inom Kunskapsbaserad socialtjänst har färdigställts och publicerats. Sakområdet i dessa är stöd till personer med demens samt stöd för anhöriga.

2.2 Utbildning

***Strategi:* Säkerställa förståelse och implementering av nya lagar och regler inom skola samt förstå trender och faktorer som påverkar skolans verksamhet.**
***Utvecklingsområde:* Reformer och utredningar**

Aktivt bevaka trender, forskning och policyförändringar i omvärlden samt sprida denna kunskap för att stödja utvecklingen i kommunernas verksamheter. Kommunal utveckling ansvarar för att löpande ta fram relevanta omvärldsspaningar och sammanfatta dessa i korta, lättillgängliga format, särskilt anpassade för politiska sammanhang och strategiska samtal. När nya reformer eller förändringar på nationell nivå presenteras beskrivs konkreta konsekvenser för kommunerna. Om liknande utmaningar uppstår i flera kommuner, lyfts dessa gemensamt som identifierade behov för vidare hantering.

Uppföljning tertial 2:

Reformer och utredningar Omvärldsbevakning har genomförts löpande och skickats ut vid tre tillfällen till nätverken och skolcheferna. Reformarbete och nationella förändringar har varit stående punkter vid nätverksträffar och skolchefsmöten. Fokus har varit att skapa gemensam förståelse för kommande reformer och deras konsekvenser för kommunernas verksamheter.

***Strategi:* Förstå förändringarnas konsekvenser och anpassa verksamheten med hänsyn till demografiska förändringar.**
***Utvecklingsområde:* Demografi samt Behovsinventering**

Systematiskt kartlägga och definiera kommunernas behov inom forskning, utveckling och samordning. Kommunal utveckling driver ett kontinuerligt arbete med att fånga upp behov genom en rad metoder – enkäter, nätverksdialoger, digitala formulär, arbetsmöten och

analyser av omvärlden. När ett behov identifieras konkretiseras det i form av tydliga frågeställningar eller utvecklingsuppdrag. Detta klargör vad som efterfrågas och ger utvecklingsarbetet en tydlig inriktning och avgränsning. Behoven presenteras och förankras löpande i styrgruppen för vidare beslut om insatser.

Uppföljning tertial 2:

Demografi samt Behovsinventering
Behov har identifierats genom nätverk, skolchefsmöten och dialoger i länsdelarna. Reformstöd och implementeringsfrågor har varit de mest efterfrågade områdena. Dialog har förts med bland annat Skolverket, Karlstad universitet och externa konsulter för att stärka stödet till kommunerna. Arbete pågår med att utveckla en mer systematisk struktur för behovsinventering i länet.

Strategi: **Undersöka behov av ett gemensamt utvecklingsarbete i syfte att förbättra elevernas resultat och måluppfyllelse.**
Utvecklingsområde: **Genom att diskutera analyser av måluppfyllelse/bedömarkompetens för att identifiera utvecklingsområden och framgångsfaktorer. Stödet kan ta olika former beroende på komplexitet och omfattning:**

- **Förmedling av kompetens:** Kommunal utveckling matchar kommunerna med lämpliga interna eller externa resurser, t.ex. konsulter via ramavtal eller tjänsteköp från kommunerna.
- **Utredningar:** Aktuella frågor analyseras inom befintliga nätverk där expertis och erfarenheter delas.
- **Projekt:** Vid större och mer långsiktiga behov genomförs utvecklingsprojekt enligt modell.

Uppföljning tertial 2:

Måluppfyllelse/bedömarkompetens
Gemensamma analyser av statistik och måluppfyllelse har genomförts i nätverken. Fokusintervjuer med rektorer har genomförts kopplat till skolnärvaro och fortsatta analyser planeras tillsammans med elever. Erfarenhetsutbyte mellan kommunerna har bidragit till att identifiera utvecklingsområden och framgångsfaktorer kopplade till undervisningskvalitet och närvaroarbete.

Strategi: **Identifiera vilket utbildningsbehov som finns gemensamt i länet, d.v.s. villkor, rutiner, struktur för att prioritera utbildningar.**
Utvecklingsområde: **Professionsprogrammet**
Genom de utvecklingsledarnätverket behandlas och samordnas ny och löpande information samt gemensamma behov av insatser analyseras. Även genom länsdelsmöten för skolchefer.

Uppföljning tertial 2:

Professionsprogrammet
Professionsprogrammet och kommande reformer har behandlats i utvecklingsledarnätverket och på skolchefsmöten. Gemensamma behov av stödstrukturer, mallar och kompetensutvecklingsinsatser har identifierats. Arbete har påbörjats med att ta fram gemensamt stödmaterial till rektorer och huvudmän inför kommande förändringar.

***Strategi:* Öka elevers närvaro i skolan i syfte att nå en högre måluppfyllelse.**
***Utvecklingsområde:* Närvaro**
För länsgemensam statistik över frånvaro. Kartläggning av kommunernas aktiviteter och planer. I planerna identifiera de insatser som ger resultat (i flera kommuner) och beskriva dessa som framgångsfaktorer och goda exempel.

Uppföljning tertial 2:

Närvaro
Arbetet med skolnärvaro har fortsatt vara prioriterat inom nätverken och i styrgruppen. Gemensamma analyser av frånvarostatistik och arbetssätt har genomförts och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna har stärkts. Fokus har varit att identifiera framgångsfaktorer samt utveckla metoder för uppföljning och visualisering av närvaro.

***Strategi:* Stärka samverkan mellan skola, näringsliv och samhälle. Dimensionering och planera utbildningar utifrån arbetsmarknadens behov.**
***Utvecklingsområde:* Skola- Samhälle- Arbetsliv (SSA)**
Följa upp antagningen till gymnasiet. Kartlägga aktiviteter inom SSA arbete i länet. Belysa goda exempel och publicera på Kommunal utvecklings hemsida.

Uppföljning tertial 2:

Skola–Samhälle–Arbetsliv (SSA)
Arbetet inom SSA har fortsatt genom regional samverkan och erfarenhetsutbyte kring dimensionering och planering av utbildningar. Uppföljning av gymnasieantagningen samt dialog kring arbetsmarknadens behov har genomförts i nätverk och samverkansforum. Goda exempel och erfarenheter delas löpande mellan kommunerna.

***Strategi:* Bygga och underhålla strategiska samarbeten både internt inom länet och externt med andra aktörer. Att utveckla strukturer för samverkan mellan kommunernas utbildningsförvaltningar och ansvariga huvudmän för förskola och skola.**
***Utvecklingsområde*: Nätverk**
Kommunal utveckling följer upp och deltar aktivt i nyckelnätverk, såsom SKR:s nätverk och andra nationella eller regionala forum som är relevanta för länets utbildningssektor. Syftet är att fånga upp impulser, dela erfarenheter och bidra till ett gemensamt lärande.

Uppföljning tertial 2:

Nätverk
Utvecklingsledarnätverket, Elevhälsochefsnätverket och Flerspråkighetsnätverket har träffats enligt plan och fungerar som viktiga arenor för erfarenhetsutbyte, analys och gemensam utveckling. Nätverken har haft särskilt fokus på reformimplementering, omvärldsbevakning och kollegialt lärande under tertial 1 och 2.

***Strategi*: Samordna och erbjuda kompetenshöjande utbildningar utifrån kommunernas efterfrågan.**
***Utvecklingsområde:* Utbildningsinsatser**
I nära samarbete med bland annat Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) och andra lärosäten genomförs utbildningsinsatser som exempelvis Rektorsakademin,

Förstelärarakademin, Skolchefsstipendiet, Skolchefers kompetensutveckling, Föreläsningsserier och tematiska seminarier/utbildningar.

Uppföljning tertial 2:

Utbildningsinsatser
Förstelärarakademin har genomförts enligt plan. Arbete har även pågått med att utveckla och omforma Rektorsakademin utifrån nya behov och reformkrav. Kompetensutvecklingsinsatser och föreläsningar har genomförts i samverkan med lärosäten och externa aktörer.

Strategi: **Använda forskning som grund för att utveckla verksamheter och säkerställa hög kvalitet.**
Utvecklingsområde: **Forskning**
Partnerskapet har ett etablerat samarbete inom ramen för ULF-projekten (Utbildning, Lärande, Forskning). Syftet är att omsätta forskning i praktisk handling och stödja kommunerna i att bygga forskningsnära arbetssätt inom sina skolorganisationer.

Uppföljning tertial 2:

Samverkan med forskning och lärosäten har fortsatt genom ULF-projekt, föreläsningar och länsakademier. Forskning och omvärldsbevakning används som stöd i utvecklingsarbetet och i implementeringen av reformer. ULF-projekten bidrar till att stärka forskningsnära arbetssätt i kommunerna.

Utvecklingsområde: **Effektivitet**
I de fall där en gemensam organisation är mer resurseffektiv än individuella lösningar samordnas insatserna centralt. Exempel:

- Fjärrundervisning och studiehandledning inom modersmålsundervisning
- Initiera förstärkt samverkan inom Vård- och omsorgscollege
- Initiera förstärkt samverkan inom Teknikcollege

Endast kommuner som väljer att delta inkluderas, men modellen ska vara flexibel och skalbar.

Uppföljning tertial 2:

Effektivitet
Samordnade och länsgemensamma insatser har fortsatt utvecklas, bland annat inom fjärrundervisning och gemensamma överenskommelser. Fokus har varit att prioritera insatser som ger tydligt mervärde och ökad kostnadseffektivitet för kommunerna. Förstelärarakademin har utvärderats med mycket goda resultat.

2.3 Fritid

Strategi: **Hållbar fritid och främjande livsmiljöer.**
Utvecklingsområde: **Strategiskt folkhälsouppdrag**
Utifrån kommunernas arbete med att stärka den främjande och förebyggande delen av folkhälsoarbetet ges stöd till utveckling och utvärdering av lokala Hälsocenter. Genom följeforskning, gemensam analys och förankring i ledningssystemet stärks strukturen för jämlik tillgång till hälsofrämjande insatser. Utveckling av fritidskortet och etableringen av fritidsbanker samordnas regionalt för att öka ungas och vuxnas tillgång till meningsfull fritid.

Fokus ligger på att synliggöra fritidens roll i den nya socialtjänstlagen, säkerställa tillgång till material för en aktiv fritid och visa samhällsnyttan av hälsofrämjande fritidsinsatser.

Uppföljning tertial 2:

Fritidschefsnätverket är aktiva i att integrera fritidens roll i kommunernas arbete för ny socialtjänstlag och en nära vård. Länets kommuner har arbetat/ar med fritidskortet. Länets kommuner får stöd att följa statistik gemensamt och att lära av varandra löpande kring konceptet.

Följande utvecklingsarbeten är fortsatt pausade på grund av vakant tjänst: Resurs att stötta utvecklingsledare till stöd för lokala hälsocenter, Stöd för spridning av fritidsbanker till fler kommuner, nätverket Idrottsanläggning, Utveckla en digital plattform för att möta fler ungdomar igenom ett digitalt forum, mäta nyttjandegraden i anläggning och sprida konceptet ”hitta ideellt”

Strategi: **Kompetensförsörjning och professionell utveckling inom fritidssektorn**.
Utvecklingsområde: **Kompetensstärkning**
Utifrån projektet Framtidens fritidsledare och i samverkan med lärosäten och kommuner utvecklas strukturer för kompetensförsörjning och karriärvägar inom fritidssektorn. Syftet är att stärka yrkesrollen, attrahera nya medarbetare och öka kvaliteten i det främjande och förebyggande arbetet. Modellen bygger på gemensamma metoder, lärande och kvalitetssäkring mellan kommunerna, med fokus på psykisk hälsa, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och ungas delaktighet.

Uppföljning tertial 2:

Under perioden har nätverksträff med erfarenhetsutbyte genomförts för fritidsledare och chefer med 60 deltagare från 12 kommuner. Utbildningsomgång av ”Meningsfull fritid i praktiken 10 hp” är fortsatt pågående.

Strategi: **Samverkan och delaktighet**
Utvecklingsområde: **Demokrati och delaktighet**
Stöd ges till utveckling och spridning av samverkansmodeller för barn och ungas hälsa samt till utvecklingen av jämlika och inkluderande bidragsformer. Utvecklingsarbetet ska bidra till ökad delaktighet, stärkt civilsamhälle och rättvis resursfördelning. Regional analysdag genomförs årligen i samverkan med Regional utveckling för att säkra kopplingen till RUS och gemensamma strategiska mål.

Uppföljning tertial 2:

Arbetet sker både på kommunal och regional nivå och under tertial 2 har fokus fortsatt varit att stötta verksamheterna utifrån deras förutsättningar och vart de befinner sig i arbetet och att påbörja arbetet med gemensam struktur. Den gemensamma RUS dagen är framflyttad.

Två utvecklingsarbeten är pausade på grund av vakant tjänst: Utveckla föreningsbidragen och Sprida konceptet idrottsskola för äldre.

Strategi: **Digitalisering för tillgänglighet och effektivitet i fritidssektorn.**
Utvecklingsområde: **Digitalisering**
Fritidens digitala utveckling samordnas genom spridning av Hitta Ideellt (digital volontärtjänst) och utveckling av ett digitalt ungdomsforum. Genom smart belysning, digitala

bokningssystem och datadriven uppföljning (Power BI) skapas effektivare nyttjande av anläggningar och bättre tillgång till statistik som stöd för beslutsfattande och kvalitetsutveckling.

Uppföljning tertial 2:

Löpande arbete att utveckla och sprida användandet datadriven uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet fortgår genom tjänsteköp.

Följande tre utvecklingsarbeten är fortsatt pausade på grund av vakant tjänst: utveckla en digital plattform för att möta fler ungdomar igenom ett digitalt forum, påbörja ett länsgemensamt projekt för att mäta nyttjandegraden i anläggningar (ex genom intelligent belysning) samt att sprida konceptet ”Hitta ideellt”. Vad gäller ”Hitta ideellt” har samverkan skett med Regional utveckling som arbetar med att få fram ett forum för regionalt civilsamhället.

Strategi: **Strategiskt friluftsliv**
Utvecklingsområde:

- Vidareutveckla psykisk hälsa och naturkontakt inom ledningssystemet för samverkan.
- Samverkan med partnerskap Utbildning inom Kommunal utveckling kring utomhuspedagogik, rörelse satsning, balanserad riskanalys och gestaltning av skolgårdar.
- Friluftslivet som en mer självklar del av utbudet i länets Hälsocenter.
- Samverkan med civilsamhället som visar på den samhällsnytta friluftslivet kan bidra med.
- Tillsammans med Regional utveckling se till att friluftslivet fortsätter vara en viktig del i Besöksnäringsstrategin och platsutvecklingen i länet.
- Fortsatt utvecklad samverkan med regionens övriga aktörer Länsstyrelsen, Regional utveckling, Sektion folkhälsa och Smålands Turism. (Samverkansråd för friluftsliv/gröna frågor).
- Utveckla det sektorspecifika nätverket för kultur, fritid friluftsliv och turism inom IoT. Minst 2 enheter skall vara i fullskalig drift i minst 7 av kommunerna.
- Utveckla arbetet kring tillgänglig natur för personer med någon form av funktionsnedsättning.

Uppföljning tertial 2:

Projektet Psykisk hälsa och naturkontakt har tagit fram en flyer för tryck. Fyra tillfällen är genomförda i Värnamo under sommaren. Under augusti genomfördes ”prova på” vid Gislaved, hälsocenter & stöd- och återhämtningscentrum, Nässjö, hälsocenter och återhämtningscentrum, Ekhagsskolan Jönköping. Nystartad resursgrupp. Det finns stort intresse för projektet utifrån kommunens aktivitetsansvar för ungdomar 16-19 år.

Friluftsliv som självklar del av Hälsocenters utbud går i rätt riktning. Projektledare medverkat vid nätverksmöte för länets samtliga hälsocoacher och utöver det haft enskilda möten med lokala hälsocoacher. Projektledare och projektmedarbetare genomfört prova på tillfälle med fritidsledare och chefer på Brittebo lägergård med 60 deltagare från 12 kommuner.
Utvecklingsledare inom IoT har getts fortsatt stöd och IoT-arbetet inom friluftsliv arbetar på med nya tag och nytt Sektorsövergripande arbetsgrupp Kultur, idrott, friluftsliv och Turism är bokat till den 2 sept.

Strategi: **Smålandsleden**
Utvecklingsområde:

Utveckla smålandsleden för ökad upplevelse genom att skapa en tydlig förankrad regional ledorganisation. Med stöd av ledsamordnare och genom ledsamverkan möjliggöra att kommunerna kan stötta varandra i förbättringsåtgärder för att öka kvaliteten på leden

Uppföljning tertial 2:

Smålandsleden har haft 2 möten med Kalmar och Kronobergs län. Innan sommaren fick vi besked om förstärkt stöd från ANA-nämnden med ytterligare 400tkr/ år i tre års tid. Arbete pågår med framtagande av underlag för att hitta en långsiktig organisation för hela Småland, dvs Jönköping, Kalmar och Kronoberg län.

2.4 Miljösamverkan

Strategi: **Klimatanpassning och hållbar vattenförvaltning.**
Utvecklingsområde: **Tillsynskampanjer för hälsoskydd i ett varmare klimat samt dagvattenhantering och miljökvalitetsnormer.**

Baserat på vägledningar från Folkhälsomyndigheten och Strålsäkerhetsmyndigheten tas ett regionalt material fram för att vägleda och effektivisera tillsynen av verksamheter kopplade till klimatanpassning, såsom värmeböljor och UV-strålning. Syftet är att genom tillsyn och observationer kontrollera verksamhetsutövares kunskap och arbetssätt, för att utveckla rekommendationer som stärker förmågan att hantera klimatrelaterade utmaningar. Arbetet innefattar även tillsynskampanjer för dagvattenhantering för att klargöra lagstiftning och ansvar samt säkerställa att åtgärdsprogram för vatten och miljökvalitetsnormer (MKM) följs. För att ytterligare stärka detta genomförs utbildningsinsatser om MKM med fokus på hur åtgärdsprogrammen praktiskt kan användas vid miljö- och hälsoskyddstillsyn.

Uppföljning tertial 2:

Hälsoskyddstillsyn i ett varmare klimat: En sammanställning av resultat från tillsynskampanjen samt en projektrapport har tagits fram. Sammanfattningsvis visar tillsynen att kunskapen om temperaturråd ofta är låg och att många verksamheter saknar skriftliga rutiner, vilket gör beredskapen inför värmeböljor sårbar. Miljöförvaltningarna behöver därför arbeta mer förebyggande med tillsyn. Resultaten från detta projekt har även presenterats nationellt på Miljöbalksdagarna i Stockholm för hälsoskyddshandläggare i hela landet, under ett möte där Folkhälsomyndigheten var sammankallande. Projektet är härmed avslutat och uppföljning sker vid handläggarträffar samt eventuellt vid uppstart av nya likvärdiga projekt under kommande åren. Dagvattentillsyn: Projektgruppen har tagit fram länsövergripande tillsynsmaterial i form av checklista, vägledning samt beslutsmall. Just nu pågår en tillsynskampanj i kommunerna som syftar till att skapa en samordnad och effektiv tillsyn med likriktad tillämpning av regler i hela länet. Detta genom att exempelvis undersöka huvudmännens egenkontroll, användning av GIS-material och risk- och konsekvensanalyser.

Strategi: **Resurseffektiv masshantering och bekämpning av miljöbrott.**
Utvecklingsområde: **Handläggarstöd för masshantering och insatser mot illegal avfallshantering.**

För att skapa samsyn och ökad kunskap i länet gällande hantering av schaktmassor tas ett handläggarstöd fram. Målet är att säkerställa trovärdig provtagning och motverka att förorenade massor flyttas runt på ett felaktigt sätt, vilket främjar ett bättre utnyttjande av naturresurser och säkrare återvinning. Detta arbete kopplas till projektet för att upptäcka illegal avfallshantering, där en tillsynskampanj genomförs i linje med den nationella tillsynsstrategin. Genom att stärka tillsynen lokalt och utvärdera kampanjens effekter genereras ny kunskap som sammanfattas i en slutrapport, med syftet att motverka avfallsbrottslighet.

Uppföljning tertial 2:

Inom projektet för masshantering har ett handläggarstöd för återvinning av avfall i anläggningsändamål samt en informationsbroschyr tagits fram och publicerats i berörda kanaler. Syftet är att materialet ska användas framöver som stöd vid tillsyn.

När det gäller det nationella tillsynsprojektet ”Upptäcka illegal avfallshantering” har Miljösamverkan valt att fokusera på regional samsyn kring det nationella materialet. Det kommer att arrangeras två träffar totalt under projektets gång för erfarenhetsutbyte för de kommuner som önskar delta för att lära av varandra och få ömsesidigt stöd i frågan. Vi kommer att sammanställa en projektrapport baserat på erfarenheter från handläggarnas tillsyn inom området vid projektets avslut.

Utvecklingsområde: **Tillsyn av kemiska produkter, förorenade områden samt inomhusmiljö i skola och vård.**

I samarbete med Kemikalieinspektionen genomförs en tillsynskampanj riktad mot återförsäljare av kemiska produkter och varor för att öka regelefterlevnaden och minska risker för hälsa och miljö. Arbetet kompletteras med utveckling av handläggarstöd och erfarenhetsutbyte gällande prioriterade förorenade områden, där vägledning kring taxor och checklistor tas fram. För att säkerställa en god inomhusmiljö genomförs även utbildningsinsatser kring ventilation i skolor, förskolor och vårdlokaler. Fokus ligger på att ge miljöinspektörer verktyg att bedöma om ventilationen är tillräcklig samt att kunna tolka OVK (obligatorisk ventilations kontroll) - protokoll korrekt.

Uppföljning tertial 2:

Projektet startar hösten 2026. Eftersom projektet är nationellt och det kommer att ges material på nationell nivå kommer vi i länet fokusera på samsyn och arrangera två erfarenhetsträffar med handläggare som arbetar med kemikalier. Även här kommer vi sammanställa en projektrapport baserat på erfarenheter från handläggarnas tillsyn inom området.

Utvecklingsområde: **Framtida miljöbalkstillsyn och strategisk kompetensplanering.**

För att möta framtida krav och utmaningar inom miljöbalkstillsynen genomförs ett omfattande arbete med att kartlägga och stärka kompetensen hos länets miljöinspektörer. Arbetet inleds med en behovsanalys via enkäter för att identifiera både nuvarande baskompetens och framtida behov. Resultatet ligger till grund för att analysera kunskapsluckor och prioritera utvecklingsområden, samt för att aktivt söka extern finansiering via exempelvis EU-fonder eller nationella stödprogram. Syftet är att ta fram en modell för strategisk kompetensplanering som stödjer chefer vid rekrytering och kompetensutveckling. Utifrån detta skapas och genomförs en utvecklingsplan med konkreta utbildningsinsatser och nätverksträffar under

perioden 2027–2029, i samverkan med relevanta lärosäten. Målet är att höja kompetensnivån, minska kompetensgapet och skapa robusta nätverk inom yrkesområdet.

Uppföljning tertial 2:

Ett förslag har nu beslutats om i Miljösamverkans styrgrupp. Förslaget innehåller en basmodul som erbjuds en gång per år, uppdelad på fyra tillfällen. Den riktar sig främst till nya inom yrket, men även till mer erfarna inspektörer som vill repetera eller stärka grundläggande delar. Sedan tillkommer spetsmoduler inom olika sakområden som inspektörerna kommer att erbjudas beroende på arbetsområde. Projektet har fått namnet ”Yrkeslyftet inom miljö & hälsa i Jönköpings län”. För att kunna sjösätta projektet och testa konceptet förbereder vi en extern ansökan om medel via ESF-fond. Denna kommer att lämnas in den 17 september.

I syfte att effektivisera handläggningen och skapa en gemensam struktur för länets kommuner drivs ett arbete för att utreda förutsättningarna för ett gemensamt verksamhetssystem. Genom enkätundersökningar och processkartläggning analyseras nuläget för att identifiera likheter och skillnader i arbetssätt samt formulera en gemensam målbild för framtiden. Arbetet innefattar att genom workshops och omvärldsbevakning ta fram en teknisk och funktionell kravspecifikation som säkerställer att systemstödet möter verksamheternas behov. Detta mynnar ut i ett beslutsunderlag för en eventuell gemensam upphandling eller annan samverkanslösning. Målet är att skapa samsyn kring digitala verktyg och processer, vilket på sikt stärker rättssäkerheten och möjliggör ett mer enhetligt arbetssätt över kommungränserna.

Uppföljning tertial 2:

En kartläggning av verksamheternas behov har genomförts. Utifrån resultatet har det framkommit att intresset för att gå vidare med den aktuella samverkanslösningen främst finns bland kommunerna på Höglandet. Dessa kommuner har valt att driva det fortsatta arbetet utanför Miljösamverkan.

Miljösamverkans utvecklingsprojekt inom digitalisering kommer därför att få en delvis annan inriktning framåt, med fokus på andra gemensamma utvecklingsfrågor inom digitaliseringsområdet. Den fortsatta inriktningen och prioriteringen av digitaliseringsfrågor kommer att diskuteras i Miljösamverkans beredningsgrupp, i syfte att tydliggöra ramen för det framtida arbetet.

2.5 Digitalisering

Strategi: **Stärka den gemensamma digitala infrastrukturen i länet.**
Utvecklingsområde: Utveckling av en digital infrastruktur som omfattar säker digital kommunikation, identitets- och behörighetshantering samt en modern modell för informationsförsörjning som stödjer kommunernas långsiktiga behov.

Uppföljning tertial 2:

Under tertialet har arbetet fortsatt med att stärka länets gemensamma digitala grundförutsättningar. Kravkatalogen för rådighet över data har publicerats och ger kommunerna ett gemensamt stöd vid anskaffning, upphandling och krav på dataåtkomst. IT-chefsnätverket har även bidragit i SKR:s arbete med handslagsinitiativet *Kraftsamling cybersäkerhet*, med fokus på stärkt kommunal förmåga och gemensam riktning. Som en konkret kompetenshöjande insats har Kommunal utveckling och SIS tagit fram en länsgemensam paketutbildning med fokus på systematiskt informations- och cybersäkerhetsarbete.

***Strategi:* Möjliggöra säker och sammanhållen informationsdelning mellan huvudmän, verksamheter och invånare.**
Utvecklingsområde: Stärkt informationsdelning genom gemensamma dokumentationslösningar, integrerade vårdprocesser, digitala kommunikationsflöden och invånartjänster där relevant information görs tillgänglig på ett rättssäkert och strukturerat sätt.

Uppföljning tertial 2:

Arbetet med säkrare och mer strukturerad informationsdelning har fortsatt. SDK-nätverket är fortsatt ett stöd för gemensamma arbetssätt, kanalval och prioriterade informationsflöden mellan kommuner, region och statliga aktörer. Kommunal utveckling har även haft nära samverkan med SKR kring NIV inom *Breddinförande välfärdsteknik*, med syfte att ge Jönköpings läns kommuner bättre förutsättningar att agera pilot.

***Strategi:* Etablera en gemensam strategisk inriktning för hur AI kan användas, effektivisera processer och stödja verksamhetsutveckling.**
Utvecklingsområde: Utveckling av en samlad AI-inriktning där kommunerna gemensamt identifierar relevanta användningsområden, analyserar nyttopotential, bedömer risker och förutsättningar samt tar fram underlag för länsgemensamma pilotinitiativ och implementeringar som stödjer digital transformation.

Uppföljning tertial 2:

AI-nätverkandet fortsätter, men formerna för det fortsatta arbetet behöver utredas. Arbetet har fortsatt fokus på att tydliggöra uppdrag, ambitionsnivå och kommunernas gemensamma behov. Nytta, etik, risker och verksamhetsförankring är fortsatt centrala utgångspunkter inför kommande vägval.

***Strategi*: Standardisera kommunala processer, data och system för ökad kvalitet, säkerhet och effektivitet.**
Utvecklingsområde: Framtagning av gemensamma modeller, krav, språk och processer som harmoniserar arbetssätt över kommunerna och stärker förutsättningarna för effektiv systemutveckling, upphandling och informationshantering.

Uppföljning tertial 2:

Arbetet har fortsatt från framtagning av gemensamma underlag till ökad praktisk användning. Gemensamma krav på datarådighet, API:er och minskad inlåsning stärker förutsättningarna för mer enhetlig kravställning i länet. Det bidrar till bättre förutsättningar för upphandling, systemutveckling och långsiktigt hållbar informationshantering.

***Strategi:* Säkerställa en gemensam och långsiktigt hållbar IoT-förvaltning som möjliggör effektiv användning och utveckling av IoT-lösningar i länets kommuner.**
Utvecklingsområde: Etablering och vidareutveckling av en gemensam förvaltningsstruktur för IoT där plattform, arbetssätt och stödmekanismer samordnas för att skapa en stabil, skalbar och behovsstyrd utveckling av IoT-tjänster samt för att stärka kommunernas förmåga att använda data från sensorer och anslutna enheter på ett säkert och kvalitetssäkrat sätt.

Uppföljning tertial 2:

IoT-arbetet har fortsatt med fokus på gemensam förvaltning, utveckling och stöd för uppskalning i länets kommuner. Kommunal utveckling förbereder medverkan i *IoT World – Nationell samverkansplattform för IoT och digital omställning* tillsammans med Science Park Jönköping. Arbetet inom *Living Labs Smarta Byar i Veberöd* fortsätter med fokus på trygga områden och medicinkylskåp, där lösningar ska kunna användas oberoende av sensor och IoT-plattform. Dialog har även förts med Mediacenter om en möjlig servicetjänst som stöd för rådgivning, installation, driftsättning och support av IoT-lösningar. Flera IoT-tillämpningar har lyfts till SKR:s DELA och en ny plattform för sensorövervakning har etablerats, vilket stärker förutsättningarna för en mer långsiktigt hållbar IoT-förvaltning.

3. Uppföljning budget tertial 2

Kommunal utveckling 2026-08-31	Ingående balans 2026	Erhållna medel 2608	Disponibla medel 2608	Budget förbrukning 2026	Utfall förbrukning nettokostnad 2026-08-31	Utbetalt till länets kommuner	Överförda medel/intern finansering	Kvarvarande medel 2608	Progos kvarvarande medel 2612
Social Välfärd och Hälsa sjukvård	34 035	13 514	47 549	10 267	10 093	1 792		35 664	31 860
Förstärkt samverkan **	26 881	0	26 881	0	1			26 880	21 380
Barnahus	1 315	5 425	6 740	5 987	4 409			2 331	485
Familjehemsresursen	3 096	0	3 096	0	72	2 850		174	170
Digitalisering	1 018	3 198	4 216	5 088	2 258			1 958	780
Miljösamverkan	618	1 010	1 628	1 944	1 060			568	0
Utbildning	5 105	2 532	7 637	3 127	1 913			5 724	4 990
Fritid	314	2 499	2 813	2 059	1 715		-680	1 777	0
Kurs o konferens*	279		279	750	148			131	0
Yrkesresan regionala	260	41	301	1 682	628			-327	0
Yrkesresan nationella skadligt bruk	1 541	2 000	3 541	2 000	1 902			1 639	839
Ledning o stab	1 661	9 000	10 661	9 000	5 069			5 076	2 600
SUMMA	**76 123**	**39 219**	**115 342**	**41 904**	**29 268**	**4 642**	**-680**	**81 595**	**63 104**
Statliga bidrag 2025	5 560		5 560		434		1 250	3 876	3 270
Statliga bidrag 2026		21 482	21 482	8 843	7		9 267	12 197	6 697
SUMMA Stadsbidrag	**5 560**	**21 482**	**27 042**	**8 843**	**441**		**10 517**	**16 073**	**9 967**
Summa kvarvarande medel								**97 668**	**73 071**

* Kurs och Konferens

Deltagaravgifter finansierar verksamheten.

**Förstärkt samverkan

Det riktade statliga bidraget riktad till förstärkt samverkan delas med Region Jönköpings län.

2026 finansieras Ungdomsmottagningarna av dessa medel.

3.1 Fördelning finansiering utifrån utfall

Redovisning av disponibla medel i %	Utfall KU nettokostnad 2026-08-31	Tillförda medel kommunerna	Tillförda övriga medel
Social Välfärd och Hälsa Sjukvård	34%	36%	64%
Barnahus	15%	76%	24%
Familjehemsresursen	0%		
Digitalisering	8%	100%	
Miljösamverkan	4%	81%	19%
Utbildning	7%	38%	62%
Fritid	6%	51%	49%
Kurs och konferens	1%	68%	32%
Regionala Yrkesresan	2%	100%	
Nationella Yrkesresan Skadligt bruk	6%		100%
Led/stab, Kurs o konf	17%	100%	
Summa	**100%**	**60%**	**40%**

Tillförda övriga medel kommer från: Region Jönköpings Län, Länsstyrelsen, Polismyndigheten, Statliga bidrag, ESF-medel, Samordningsförbund och privata skolor.

3.2 Statliga bidrag

STATSBIDRAG 2026	T2	Prognos helår
Kunskapsbaserad socialtjänst	**1 869**	**1 869**
Nya SOL 0,15 åa	-77	-115
Lärprocessen 0,7 åa +0,15 åa från 1 juni	-565	-873
Lärprocessen drift	-169	-219
Kvarvarande medel	**1 058**	**662**
Kunskapsbaserad äldreomsorg	**4 180**	**4 180**
Processtöd 1,0 åa	-641	-961
Kunskapsbaserad äldreomsorg 1,85 åa	-1 176	-1 799
Standardiserat verksamhetssystem 0,25 åa	-72	-217
Lärcirklar äldreomsorg		-70
Kvarvarande medel	**2 291**	**1 133**
Stöd genomförande nationell strategi	**4 000**	**4 000**
Ledningssystem i samverkan löner	-451	-677
Ledningssystem i samverkan övriga kostnader	-414	-807
RJL – Gemensamma tjänster	-2 500	-2 500
	635	**16**
Samordnade insatser komplexa behov	**6 987**	**6 987**
Psykiatriveckan	-150	-150
Recovery College	-1 098	-1 884

Integrerade insatser 0,4 åa från 1 feb	-211	-333
TSI - Tidiga samordnade insatser 0,75 åa	-594	-891
IPS 0,4 åa från 1 maj	-103	-205
Samsjuklighet deligation 0,4 åa	-436	-576
	4 395	**2 949**
Suicidprevention	**8 313**	**8 313**
RJL 50% av bidraget	-4 156	-4156
Drift	-1 550	-2 000
1,0 åa	-15	-331
TSI - Tidiga samordnade insatser 0,75 åa	-594	-891
	1 998	**935**

STATSBIDRAG 2025	
Kvarvarande statsbidrag från 2025	**3 876**